

**DE INVASIEVE NOORD-AMERIKAANSE WANTS
LEPTOGLOSSUS OCCIDENTALIS BEREIKT OOK
NEDERLAND (HETEROPTERA: COREIDAE)**

Berend Aukema

Inleiding

Leptoglossus occidentalis Heidemann, 1910 (fig. 1) is een grote roodbruin gekleurde wants, met opvallend verdikte achterschenen. Het is een van origine Nearctische soort, die recent op onbekende wijze in Europa terecht is gekomen. In 1999 werden de eerste exemplaren verzameld in Noord-Italië (Venetië en Lombardije) (Taylor et al. 2001, Villa et al. 2001). De verdere verspreiding verliep zeer snel. In 2002 werden de eerste exemplaren aangetroffen in Zwitserland (Colombi & Brunetti 2002) en vervolgens in 2003 in Slovenië (Gogala 2003) en Spanje (Ribes & Escolà 2005), in 2004 in Kroatië (Tescari 2004) en Hongarije (Harmat et al. 2006), in 2005 in Frankrijk (Moulet 2006) en Oostenrijk (Rabitsch & Heiss 2005), in 2006 in Duitsland (Werner 2006) en in 2007 in België (Aukema & Libeer 2007), Engeland (Malumphy & Reid 2007), Polen (Lis et al. 2008), Slowakije

(Majzlan & Roháčová 2007) en Tsjechië (Kment & Baňář 2007).

Nederland

In ons land werd de soort voor het eerst waargenomen in Bergen op Zoom, waar eind oktober 2007 een mannetje en een vrouwtje verzameld werden bij de bestrijding van ‘kakerlakken’ die afkomstig zouden zijn uit kratten afkomstig uit Veszprém in Hongarije (mond. med. A.J.A. Heetman, materiaal in zijn collectie). In 2008 volgden maar liefst tien vondsten, verspreid over het westen van het land (fig. 2, tabel 1).

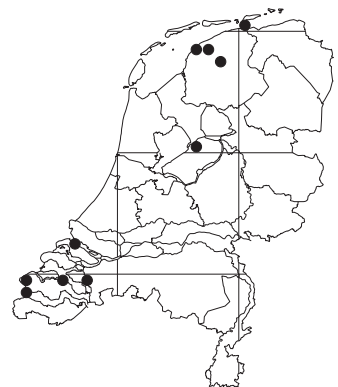
Biologie

Leptoglossus occidentalis leeft op verschillende soorten naaldbomen, vooral op dennen (onder andere *Pinus mugo*, *P. nigra*, *P. strobus* en *P. sylvestris*) en douglasspar *Pseudotsuga menziesii*, maar met name in stedelijke gebieden ook op allerlei andere, aangeplante Pinaceae (*Abies* en *Picea*) en Cupressaceae (*Cedrus* en *Juniperus*) (Villa et al. 2001). Nimfen en adulten zuigen aan de zich ontwikkelende zaden en aan de jonge scheuten en kunnen de zaadproductie van de waardplant

Figuur 1. *Leptoglossus occidentalis* uit Lelystad (2008). Foto Johan Winkelman.

Figure 1. *Leptoglossus occidentalis* from Lelystad (2008). Photo Johan Winkelman.

Figuur 2. Waarnemingen van *Leptoglossus occidentalis* in Nederland (2007-2008).

Figure 2. Records of *Leptoglossus occidentalis* in the Netherlands (2007-2008).

Vindplaats	Aantal	Datum	Waarnemer	Bewijs
Bergen op Zoom, in schuur (NB)	1 ♂, 1 ♀	22.X.2007	A.J.A. Heetman	col. Heetman
Minnertsga (FR), in tuin	1 ex.	3.V.2008	A. van Calsbeek	foto waarneming.nl
Stellendam (ZH), in tuin	1 ex.	21.IX.2008	J.H.W. Winkelman	fotoarchief Aukema
Schiermonnikoog (FR), jachthaven, op basaltblokken	1 ex.	21.IX.2008	A. Pieperiet	fotoarchief Aukema
Dishoek (ZE), slaapkamer	1 ♀	27.IX.2008	J. Goedbloed	foto waarneming.nl
Lelystad (FL), in huis	1 ex.	3.X.2008	J. Windig	foto waarneming.nl
Wilhelminadorp (ZE), hor slaapkamer	1 ♀	7.X.2008	T. Keukelaar	col. Keukelaar
Wier (FR), in huis	1 ex.	10.X.2008	A. van Calsbeek	foto waarneming.nl
Leeuwarden (FR), balkon flat, 12e verdieping	1 ex.	15.X.2008	G. Koopman	col. Fries Natuurmuseum
Minnertsga (FR), schuur	1 ex.	20.X.2008	A. Dijkstra	fotoarchief Aukema
Westkapelle (ZE), garage	1 ♀	25.X.2008	F. Arts	foto waarneming.nl

Tabel 1. Waarnemingen van *Leptoglossus occidentalis* in Nederland.
Table 1. Records of *Leptoglossus occidentalis* in the Netherlands.

aanzienlijk reduceren (Mitchell 2000). Ze heeft doorgaans één generatie per jaar en overwintert als adult. In Mexico kunnen zich echter tot drie generaties per jaar ontwikkelen (Mitchell 2000). Ze overwintert op beschutte plaatsen, onder andere in woningen, en door de afscheiding van een aggregatieferomoon vaak in grote aantallen (tot duizenden exemplaren) bij elkaar (Blatt & Burden 1996). Overlast door het massaal overwinteren in woningen is bekend uit het oosten van de Verenigde Staten (Wheeler 1992). In het voorjaar zoeken de overwinteraars hun waardplanten weer op en zuigen aan de mannelijke bloemen. De eieren worden in rijen afgezet op de naalden.

Mede door hun grootte (16-20 mm) zijn het goede vliegers, die zich daardoor makkelijk verspreiden. Versleping van alle mogelijke stadia met plantmateriaal en kegels heeft echter ongetwijfeld ook bijgedragen aan de snelle verspreiding van deze invasieve exoot in Europa.

Discussie

Het patroon van de waarnemingen van *Leptoglossus occidentalis* in ons land is opmerkelijk, omdat het geen van alle locaties betreft waar veel

coniferen te vinden zijn en die bovendien alle min of meer langs de kust liggen. Kennelijk zijn het tot nu toe uitsluitend exemplaren, die in het najaar op zoek zijn naar een overwinteringsplek (tien van de elf waarnemingen) of die deze in het voorjaar net hebben verlaten (één waarneming). Opvallende is ook het aantal waarnemingen op ver uit elkaar gelegen plaatsen tijdens een korte periode in de herfst van 2008, dat sterk doet denken aan trekgedrag. Waarnemingen langs de kust in België en Engeland in dezelfde periode bevestigen dat beeld. Reproductie binnen onze landsgrenzen is nog niet vastgesteld, maar is te verwachten.

Dankwoord

F. Arts, A. van Calsbeek, A. Dijkstra, J. Goedbloed, A.J.A. Heetman, G. Koopman, T. Keukelaar, A. Pieperiet, J. Windig en J.H.W. Winkelman stelden hun waarnemingen ter beschikking en J.H.W. Winkelman maakte de foto.

Literatuur

- Aukema, B. & R. Libeer 2007. Eerste waarneming van *Leptoglossus occidentalis* in België (Heteroptera: Coreidae). – Bulletin van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie 143: 92-93.
- Blatt, S.E. & J. Borden 1996. Evidence for a male-produced aggregation pheromone in the western conifer seed bug, *Leptoglossus occidentalis* Heidemann (Hemiptera: Coreidae). – Canadian Entomologist 128: 777-778.
- Colombi, L. & R. Brunetti 2002. Rapporto del Servizio Fitosanitario del Cantone Ticino: 1-36. Servizio Fitosanitario, Bellinzona.
- Gogala, A. 2003. Listonožka (*Leptoglossus occidentalis*) žé v Sloveniji (Heteroptera: Coreidae). – Acta Entomologica Slovenica 11: 189-190.
- Harmat, B., E. Kondorosy & D. Rédei 2006. A nyugati levéllábú poloska (*Leptoglossus occidentalis* Heidemann) első magyarországi megjelenése (Heteroptera: Coreidae). – Növényvédelem 42: 491.
- Lis, J.A., B. Lis & J. Gubernator 2008. Will the invasive western conifer seed bug *Leptoglossus occidentalis* Heidemann (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae) seize all of Europe? – Zootaxa 1740: 66-68.
- Kment, P. & P. Baňar 2007. Vroubenka americká před branami. – Živa 5: 221, lxxx.
- Majzlan, O. & M. Roháčová 2007. Faunistické správy zo Slovenska. – Naturae tutela 11: 199-200.
- Malumphy, C. & S. Reid 2007. Non-native Heteroptera associated with imported plant material in England during 2006 & 2007. – Het News 10: 2-3.
- Mitchell, P.L. 2000. Leaf-footed bugs (Coreidae). – In: C.W. Schaeffer & A.R. Panizzi A.R. (eds), Heteroptera of economic importance: 337-403. CRC Press, Boca Raton, Florida.
- Moulet, P. 2006. Un nouveau Coreide en France: *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910 (Heteroptera Coreidae). – Entomologiste 62: 183-184.
- Rabitsch, W. & E. Heiss E. 2005. *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910, eine amerikanische Adventivart auch in Oesterreich aufgefunden (Heteroptera: Coreidae). – Berichte des Naturwissenschaftlich-Medizinischen Vereins in Innsbruck 92: 131-135.
- Ribes, J. & O. Escolà 2005. *Leptoglossus occidentalis* Heidemann., 1910, hemipter nearctic trobat a Catalunya (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae). – Sessio Conjunta d'Entomologia ICHN-SCL 13: 47-50.
- Taylor, S.J., G. Tescari & M. Villa 2001. A Nearctic pest of Pinaceae accidentally introduced into Europe: *Leptoglossus occidentalis* (Heteroptera: Coreidae) in northern Italy. – Entomological News 112: 101-103.
- Villa, M., G. Tescari & S.J. Taylor 2001. Novi dati sulla presenza in Italia di *Leptoglossus occidentalis* (Heteroptera Coreidae). – Bollettino della Società Entomologica Italiana 133: 103-112.
- Werner, D.J. 2006. *Leptoglossus occidentalis* nun auch in Deutschland. – Heteropteron 23: 38.
- Wheeler Jr., A.G. 1992. *Leptoglossus occidentalis*. A, new conifer pest and household nuisance in Pennsylvania. – Regulatory Horticulture 18: 29-30.

SUMMARY

The invasive North American bug *Leptoglossus occidentalis* recorded from the Netherlands (Heteroptera: Coreidae)

The North American bug *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910 is recorded from the Netherlands for the first time. All specimens were observed in or near potential overwintering sites far away from suitable breeding sites and mainly in coastal areas, suggesting large distance dispersal.

B. Aukema
Kortenburg 31
6871 ND Renkum
baukema@hetnet.nl